

STATUS PRISTINI RECUPERATIO. — 214 — STATUS PRISTINI RECUPERATIO.

status justitiae, status gloriae. Super *Exod.*, cap. 23.

S. JOAN. GENES. 16. Propter amorem Christi status inferior semper plus placere debet, et dulcescere cordi, quam status superior, quia vanitas est. *Prose.*

17. Quanto in inferiori et humiliati statu quis fuerit, tanto verius sepe bona agit, et fadilius habita custodiit. *Epist. pro confort. tentati.*

18. Quanto uniuscuiusque major est status, tanto perniciosior est ruina. *Serm. de Eucharist.*, cap. 21.

19. Magnus status, sed majus pondus. *Serm. Dom. 3 Advent.*

SENTENTIE PAGANORUM.

20. Sapiens stat rectius sub quolibet pondere. *Epist. 71.*

21. Hoc te a exigere, qualem statum instituoris prestare te, taliem usque ad exitum serves. *Epist. 420.*

STATUS PRISTINI RECUPERATIO.

SENTENTIE PATRUM.

S. AUGUST. 1. David de criminibus mortis penitentiam egit, et tamen in honore suo persistit : et beatum Petrum, quando amarissimas lacrymas fudit, utique Dominum negasse penititum, et tamen Apostolus manxit. *Epist. 50, ad Bonific.*

2. Animam mortuam non plangimus, quam possumus per penitentiam ad statum pristinum revocare. *Serm. 4, pro Defuncti.*

3. Animadverte in presenti loco posse docere aliquem post peccatum, si tamen vita pristine penitentia diluerit. *Hab. in Decretis Gratiani*, part. 1, dist. 50, can. *Cum.*

4. Sacerdos si cadit, vate et habet restituendis locum post dignam peractam penitentiam in honore suum, propheta attestante, qui nū, Numquid qui cadit, non adjiciet ut resurgat? *Ibid.*, dist. 50, can. *Sacerdos.*

5. Quicunque Dei auxilio corriguntur, quod amiserant peccando, recuperant. *De morib. Eccles.*, cap. 24.

S. BONAV. 6. Penitentia reducit in gradum pristinum, et omnes defectus revocat ad perfectum. *Tit. 3, Disc.*, cap. 1.

FRANCISCUS TITILL. 7. Quomodo is, qui Dei iudicia non amat, sed odit ea, blasphemat, et obmurmurat, sperare possit, quod fortuna pristine restituatur? *In Euclid.*, super *Psalm. xxxiv.*

8. Si quando contigerit, ut justus ex humana fragilitate ad casum declinet, ne collidatur sive confringatur, sed quantoctius restituatur in statum pristinum. *In Euclid. super Psalm. xxxvi.*, vers. 25.

GRATIANUS. 9. Indubitanter Domini fideles post satisfactio-

nem dignam posse redire ad honorem pristinum, quis dubitat? In *Decret. part. 1, dist. 50, can. Pon.* dicit. § Errant.

10. Mutatur homo a peccato, et gratia Dei resurgit a lapsu, et in pristino manet officio. *Ibid.*

11. Exemplis et auctoritatibus probatur post actum penitentiam, gradus pristinos licet posse administrare, et ad maiores posso condescendere. *Prose.*

12. Maria enim soror Aaron postquam lepra percussa est, quia in Moysen murmuraverat, acta penitentia a peccato mundata est, et pristinam gratiam prophetandi recepit.

13. Aaron etiam post conflatum vitulum, in summum sacerdotem conseruatus est.

14. David post adulterium et homicidium, spiritus prophetie recipit, et in pristino gradu permansit.

15. Achab quoque post mortem Nabuhi viri sanctissimi, per penitentiam humiliatus in regia sede remansit.

16. Et prætereuntem multa exempla veteris Testamenti. Petrus negavit Christum, et postea Principes Apostolorum factus est.

17. Paulus Stephanum lapidavit, et tamen a Deo in Apostolum electus est.

18. Multū quoque ab hæresi ad unitatem catholicæ fidei reverentes, in suis honoribus sunt recepti : ali vero ad episcopalem etiam gradum sumi promoti ; ut pote Augustinus, et ali quā plures.

19. Joannes Chrysostomus diuibus synodis orthodoxorum episcoporum fuit dijudicatus, sed iterum fuit restitutus.

20. Marcellus episcopus Anchyræ Galatice depositus fuit, sed postmodum recipit episcopatum.

21. Aselepus dijudicatus a synodo, Ecclesiam postea recipit.

22. Martianus Episcopus Andronopolites damnatus a Papa Julio, recipit Ecclesiam sui episcopatus.

23. Cyrilus episcopus Hierosolymitanus depositus fuit, postea reconciliatus est Ecclesiæ sue.

24. Simili modo Polocromium ejusdem Ecclesie Hierosolymitanæ pontificem, Sixtus Papa damnavit, et iterum ipse eum reconciliavit.

25. Innocentius Papa Fortunatum episcopum damnavit, sed postea ipse eum in proprium locum restituit Ecclesie sue.

26. Nicenum episcopum a Felice Papa damnatum, Gelasius Papa successor illius reconciliavit, et Ecclesie sua restituit.

27. Leontius dum esset presbyter : depositus fuit ; sed postea in Antiochæ Patriarcha exiit.

STATUS PRISTINI RECUPERATIO. — 215 —

STUDIUM.

28. Gregorius quartus Papa Theodosium, quem Eugenius ejus antecessor presbyterii honore priuaverit, sancta Ecclesie Segunis consecravit Episcopum.

29. Sabbas episcopus dijudicatus fuit, sed sancta synodus canonice suam illi restituit Ecclesiæ.

30. Rothardum episcopum sancte Siueonis Ecclesie a synodo, cui Carolus interiuil Rex, condemnatum : et Sophilum Placentium episcopum merito reprobatum, Nicolae Papa ambos reconciliavit. In *Decret.*, part. 1, dist. 50, can. *Si post*, § *E contra.*

S. GREGOR.
MAGNUS.

31. Si lapsi ad sumum ordinem revertendi licentia concedatur, vigor canonice proculdubio frangitur discipline : dum pro reversionis spe, pravae actionis desideria quisque concepire non formidat. *Lib. 4, in Registr. iudic. 43, cap. 61, epist. 17, ad Constantium episc. Mediolan.*

32. Post dignam satisfactionem credimus posse redire quilibet ad honorem. *Ibid.*, lib. 6, ind. 2, cap. 33, epist. 53, ad *Secundum.*

33. Licet quis peccet, tamen si penitentiam egreditur perfecitum non amittet pristinam dignitatem suam aut gradum. *Super Apocal.*, cap. 2, in illud : *Et moebet candelabrum, etc.*

S. HIERON. 34. Quicunque dignitatem divini gradus non custodiunt, contum ciuam animam salvare : reseruti enim ad pristinum gradum post lapsum difficile est, non autem impossibile. *Hab. in Decret. Gratiani*, part. 1, distinct. 50, can. *Quicunque.*

S. ISIDORUS HISCALENS. 35. Illos ad pristinos gradus redire canon precipit, quos penitentia processit satisfactio, vel condigna peccatorum confessio. *Prose.*

36. Necesso est illos restaurari in locum honoris, qui per penitentiam, reconciliationem merueruntur.

37. Hi enim non immerito consequentur adempta dignitatem statum, qui per emendationem penitentia recipie noscuntur vite remedium. *De lapsu sacerdot.*, ad *Massanum episcopum.*

38. Ille pristino honori restaurari potest, qui per penitentia satisfactio noverit priora delicta delere. *Prose.*

39. Eum vero non posse restaurari qui nec lugeri quo gestis, et lugenda sine ulla pudore religione, vel timore judicii divini committit, cognoscas. *Ibid.*

S. LAURENT.
JUSTIN.

40. Nunquam quis ad pristinum reducetur statum, nisi viribus totis conetur reparare a quo cedit, atque reformare quod peccando deformavit. *De casto conubio*, cap. 21.

S. PETRUS. 41. Paterna pietas contenta non est immo-

tiam reparare solam, nisi pristinum restituat et *Chrysol.*

42. Necesse est emendata castigataque vita, ac *S. SYNEUSIS.*

EPISCOPUS.

reduce temperantia, una cum ea pristina ornamenti restitut. *De Regno ad Arcadium Imperatore.*

TERTULL.

43. Omnia in statum pristinum redeunt, cum abcesserint. *De Resurrectione*, cap. 12.

44. Penitentia quamvis revocationes defecit, restituendo in pristinam gloriam, non tamen semper restitut in pristinam dignitatem. In *Supplemento*, part. 8, quast. 28, art. 4.

45. Veni, Domine Iesu, et tolle me de terra aliena, revoca abjectum ad patriam, et in pristinum lapsum restitue. In *Soliloq. anime*, cap. 7, sect. 3.

STUDIUM.

Definitio. Studium est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata, magna cum voluntate occupatio. *Lib. 4, in Invent. Rhet.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Studiosi frequenter discunt ea, que melius eset nescire, quam scire. Part. 3, tit. 5, in *Doctors*, cap. 2, § 2.

2. Non Parisii vel Bononiæ studuisse, sed diligenter studuisse laudabile est. *Ibid.*

3. Studii finis debitus est honor Dei, salus proximi et edificationis sui. *Ibid.*, cap. 2, § 12.

4. Tria cavenda sunt quae profectum studii impedit: curiositas, instabilitas, rixandæ libido. Part. 4, tit. 4, cap. 11, § 1.

5. Venite hinc ad studium sapientie, magis hic fructus est: quid enim homini sapientia charius? venite igitur; ut sapientes sitis. Lib. 3, contra *Academicos*, cap. 9.

6. Eruditio disciplinarum liberalium, modesta sicut atque succincta, et alacriores, et perseverantes, et compertos exhibet amatores amplectentes veritatis, ut et ardenter appetant, et constant insequantur, et inhercent postremo dulcium. *Lib. 4, in Ordine*, cap. 8.

7. Studiois ita vivendum est, ut se abstineant a veneficiis rebus, ab illechrīs ventris et gutturis, ab inanibus negotiis ludorum, a temporis somniis, atque pigrilie, ab simulacris, obtricatione, invida, ab honorum potestatumque ambitionibus, ab ipsius etiam laudis immodiaria cupidine. *Lib. 2, in Ordine*, cap. 8.

8. Quilibet studiosus non amat incognita, cum ardentissimo appetitu instat scire quod nescit, sed ipsum cognitum scire amat. *Lib. 10, de Tripartite*, cap. 4.

9. Instructus divinarum Scripturarum studiosus, cum ad eas perscrutandas accedere coepit, illud

S. ANTONIN.

S. AUGUST.

Apostolicum cogitare non cessebat, Scientia inflata, charitas edificat. Lib. 2, de Doct. christ., cap. 41.

10. Ad divina emodatus explicanda, humior accedat intentio. Lib. 10, de Trinit., cap. 1.

11. Omnis amor studentis animi, id est volentis scire quod nescit, non est amor ejus rei quam nescit, sed ejus quam sciit, propter quam vult scire quod nescit. *Ibid.*

12. Quanto puer acutus intelligit et studet ardenter, tanto est laudabilior ingenii. *Ibid.*, cap. 41.

13. Sedulo monendi sunt scholastici, ut humiliante induit christiana, discant non contempnere, quos cognoverint morum vita, quam verborum amplius, devitare. *De Catech. rudibus*, cap. 6.

14. A studio cognoscenda veritatis nemo prohibetur, ad quod laudabiliter pertinet otium. *De Civitate Dei*, cap. 19.

15. Omnis studiosus vocandus est, qui ea que ad animum nutriendam liberaliter, aigue ornamenti pertinet, impensissime requirit. *De util. credendi*, cap. 9.

16. Embescat superbus et infelix peccator, et timeat elatione crecatus, scientia inflatus, cui plus placet ars Aristoteli, quam scientia di Apostoli, plus codex Platoni, quam liber divinos; quem nulla lectio testificat, nulla scientia edificat, nullus sermo sapit, nisi fuerit grammaticae concepsus, dialectice imaginatus, rhetorice purpuratus. *Prose.*

17. Vana hujus vita studia relinquunt homines, et de studio vanitatis veniant ad studium veritatis, et de studio stoliditatis ad studium sapientiae: hoc est de studio curiositatis, ad studium sancte humilitatis. *De pecatore*, cap. 6.

18. In his qui flagrant ingenii amore perspicue veritatis, non est improbadum studium, sed ad ordinem revocandum; ut a fide incipiat, et bonus operibus nitar peruenire quo tendit. Lib. 22, contra Faust., cap. 53.

19. Tunc beatus est studiosus sapientiae, cum Deo frui ceperit. Lib. 8, de Civitate Dei, cap. 9.

20. Differt curiosus a studioso, quod curiosus ea requirit, que nihil ad se attinet: studiosus autem contra, quae ad se attinent requirit. *De util. cred.*, cap. 9.

21. Studia silentium amant, quietem desiderant cordis in labore corporis, paupertatem spiritus, et bonam conscientiam. *De vita solit.*

22. Studia vera scrutantur virtutum non tam flores, quam radices, nou ut luceant, sed ut sint: non ut sciantur, sed ut habeantur. *Ibid.*, etc.

23. Modus studiandi quatuor habere debet conditiones. scilicet ordinem, assiduitatem, complacentiam, commensurationem. Serm. 19, *Hexam.*

24. Ne plus te extendas, quam ingenium tuum potest ascendere, nec infra maneras. *Ibid.*

25. Qui non ordinat studium, sunt sicut pulli equorum, qui modo currunt hue, modo illuc; sed jumentum piano passu vadit. *Ibid.*

26. Tantum proficit unus durus, dummodo ordinat studium suum, sicut ingeniosus et inordinate studens. *Ibid.*

27. Terrene sapientiae studia sunt infructuosa, immo periculosa. Expos. 2, super Psalm. cxvii, cap. 2, vers. 3, art. 2.

28. Non est reputandus otiosus, qui insistit labori cognoscenda veritatis: eo quod pluris meritost, quam exercitatio corporalis. Serm. 2, *Dom. 1, Quadragesima.*

29. Nihil in hac vita dulicem sentitur, nihil avidius sumitur, nihil mentem a mundi amore sic separat, nihil sic animam contra tentationes confortat, nihil hominem ad omne opus bonum et sanctum laborem sic excitat et inflammat, ut studium sacre Scripturae. *Super Septim. Epist. canonicas.*

30. Nullum studium improbum, habet cum GLOSS. ORD.
Deo commercium. Super Job, cap. 2.

31. Valde otiosum est doctoris studium, si per hoc quod ab illo in terris agitur, coileste ad dulcium non augetur. Lib. 3, in I Regum, cap. 5, super illud: *Edificavit ibi altare Domino.*

32. Humano studio ad divina peruenire impossibile est; non est confidendum de viribus propriis, sed de dignatione Spiritus sancti. *Ibid.*, lib. 5, cap. 4.

33. Qui bonis studiis compitus est, iudicio magnum est, non favore. Lib. 8, in *Registr. indic.* 3, cap. 37, epist. 37, ad *Innocentium episcopum.*

34. Litterarum ardor, nulla prorsus estate extinguitur, immo ipsa magis aestate inflammatur. Epist. 4, ad *Demetriad.*

35. Ipsa litterarum studia teneris melius inseruntur ingenii; idque penitus inluvere sensibus solet quod primut sederit in mente. *Ibid.*

36. Litterarum radices amarae sunt, fructus dulces. Lib. 4, super *Hieremiam*, cap. 1, super illud: *Virgam vigilantem ego video.*

37. Non probest a vita recessisse, nisi optima comprehendas: quia non tam initia sunt, in huius studiis laudanda quam finis. Lib. 2, super Epist. ad Galat., cap. iv, in illud: *Ubi est ergo beatitudine vestra.*

38. Studium acutum ingenium, fugat otium, scien-

S. BONAV.

DIONYSIUS
CARTHUS.

S. JOANNES
CHRYSOST.

JOAN. SAR.

JOAN. TRITH.

HUGO A. S.

VICTORE. tie parit amorem, scientiam conservat, avertit animalia a vanis et inutilibus, peccati odium dignit, quietem et pacem querit. Lib. 4, de Propriet., cap. 17.

39. Tria sunt necessaria studentibus: natura, exercitium, disciplina. In natura consideratur, ut facile auditu percipiat et percepta firmiter teneat. In exercitio, ut labore et sedulitate naturalem sensum excolat. In disciplina, ut landabilius vivens mores cum scientia componat. Lib. 3, *Disciplinae*, cap. 7.

40. Tria sunt que preceps studiis legentium obesse solent: negligentia, imprudentia, fortuna. *Ibid.*, lib. 5, cap. 5.

41. Studium non tardos et hebetes sensus, sed natura ingenia expedit: qui investigando sic subtilitatem teneat, ut in discernendo prudentiam non amittant. *Ibid.*, lib. 6, cap. 4.

HUGOCARD. 42. Exercitatio studii salutari mantent exacutum, perspicacitatem dealbat, candore puritatem et innocentiam elimat, a rubigine vitiorum detergit, et ab omni corrosione peccati conservat illasam. *Super Ecclesiaster.* cap. 19.

JOAN. CASS. 43. Impossible est, qui proposito acquirendam laudes humanae, studio lectionis insistit, domum versus scientie promereri. Collat. 14, *Abbat. Nestorius*, cap. 9.

44. Cum omni cautione devita, ne tibi per studium lectionis, non scientiae lumen, nec illa perpetua, qua per illuminationem doctrinae permittitur gloria, sed instrumenta perditionis de arrogante vanitate nascantur. *Ibid.*, cap. 10.

45. Vacare cunctis cogitationibus humana mens non potest, et ideo quando spirituibus studiis non fuerit occupata, necessitate eam illis que pridem didicit implicari. *Ibid.*, cap. 13.

46. Sicut in bello non omnis qui pugnat vincit, nemo tamen vincere potest, nisi pugnaverit: sic non omnes qui student, et legunt acquirunt scientiam: nemo tamen aperiatur potest, nisi qui aut studiosus fuerit ad legendum, aut assiduus ad audiendum. Homil. 18, super Matth. Oper. imperf.

47. A vita redimitur animus, et suavi et mira quadam etiam in adversis, jueunditate reficitur, cum ad legendum vel scribendum utilia mentis intendit acumen. Lib. 4, de *Nugis curial.*

48. Non est studium sine amore, non scientia sine labore, non Victoria sine certamine. *Prose.*

49. Habet labor iste solitum, quem divini amoris confirmat incendium. Lib. 2, de Vir. illus. ord. S. Bened., cap. 14.

50. Si quis non habeat, ubi cor suum in sancto studio delectabiliter occipet, necesse est, ut vanis inserviens, turpiter sordecat. *Ibid.*

51. Non prosperabuntur studia, quae legibus obedientiis repugnant. *De laude scriptor.*, cap. 10.

52. Nihil in hac vita dulcis sentitur, nihil aridus sumitur, nihil denique jucundius possidetur, quam studium Scripturarum. Orat. 2, in *conventu Abbat.* habita.

53. Frusta studium litteris impenditur, si cor dis habitatculum intus negligatur. *Ibid.*

54. Studium secularium litterarum, carnali et nondum mortificato, periculosum et mortiferum est. *Ibid.*, orat. 3.

55. Amor et exercitium, studium perciunt litterarum. *Ibid.*, orat. 5.

56. Ad studium tria imprimis necessaria sunt.

Primum est amor, secundum, est exercitium, et usum, tertium, est solitudo corporis et tranquillitas mentis. Epist. 13, ad Nicol. presbyt. *Mernicens.*

57. Impossibile est divinas quempiam utiliter scire posse scripturas, qui adhuc vitiorum impunitati subiecti. *Prose.*

58. Ut igitur in divinis scripturis fructuosum sit studium, flamma charitatis incendat studentis affectum. Epist. 19, ad Magistr. Henric.

59. Quanto majora fuerint litterature studia, tanto animus arrogantis fastu inflatus majorum intumescit jactantia. Lib. 3, de Sum. bono, cap. 13, sent. 9.

60. Simplicioribus litteris non est praepossumus fucus grammaticae artis. *Ibid.*, sent. 10, etc.

61. Qui sapientiae studet, nondum sapit: sed LACT. FIRM. ut sapere possit, studet. Lib. 3, de Divin. inst., cap. 2.

62. Nihil in hac vita magis solidat intellectum, solidatitudinem ostendit, quam studium sacra Scriptura. *De ligno vita*, tract. 9, de Perseverant., cap. 4, part. 1.

63. Studium humanum sine Dei auxilio, sine Nilus. nem sequi opulatum non potest. In Libr. ascelito.

64. Quis tanto studio ac labore divina querit studia, quanto querit humana? Homil. 42, in cap. xxiv, *Ezodi.*

65. Cur causaris studiorum laborem, et ad olium totu corporis suspiras? *Prose.*

66. Labor scholasticus otium est, sed otium negotiosum, et quod animum reddit ad honesta sollicitum. Epist. 9, ad Quemdam.

67. Studiosus esse non potest, cuius animum voluntarii discendi affectio non accedit. *Ibid.*, epist. 81, ad Simon. Carnatens. canon.

68. Qui in studiis negligens est, aut remissus, non multum dissimilis est ab eo, qui languente appetitu, atque insipiente palato cibum recipit,

cibosque gula fastidienti stomacho violenter intrudit. *Ibid.*

- PIERIUS JUN. 69. Generatio pulchrorum studiorum, est mors turpium. Lib. *Quod Deus sit immutab.*
- S. SIDONIUS 70. Quia pauci studia nunc honorant, simul et naturali vita fixum est, radicatumque pectoribus humanis, ut qui non intelligunt artes, non mirentur artifices. Lib. 5, epist. 10.
- THOMAS A. KEMPIS. 71. Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctor aut sapientior possis videti: stude mortificationem vitorum, quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia mularum difficultatem questionum. Lib. 2, de *Init. Chr.*, cap. 43.

SENTENTIA PAGANORUM.

- CICERO. 72. Non possem vivere, nisi in litteris viverem. Lib. 9, epist. 26, ad *Papyrus*.
73. Homini est intemperans, abuti otio et litteris. Lib. 4, *Tus. quest.*
- PLINII II. 74. Nulla studia tanti sunt, ut amicissime officium deseratur quod religiosissime custodientem studia ipsa precepit. Lib. 8, epist. 9, ad *Ursum*.
75. Ut ex studiis gaudium, si studiis ex hilaritate proveniunt. Lib. 8, epist. 19, ad *Maxim.*
76. Studiorum salutarium, etiam circa affectum, laudanda tractatio est. *De beata vita*, cap. 20.
77. Non potest studium salutare fieri, sine frigitalis cura. Epist. 17.
78. Desidioso studere, torqueri est. Epist. 71.
79. Obitum sine litteris mors est, et homini vivi sepultura. Epist. 82.

80. Alii lectio ingenium, et studio fatigatum, non sine studio tamen refici. Epist. 84.

81. Illud studium vere liberale est, quod liberum facit; hoc sapientiae studium est, sublime, forte, magnanimum, cetera possibilia et puerula sunt. Epist. 88.

82. Stude non ut plus alii scias, sed ut melius. Epist. 89.

83. Non multum ad studium locus conferit, nisi se sibi praesicit animus. Epist. 184.

84. Qui ad Philosophorum scholas venit, quodcumque seculum aliquid boni referat, ut sanior domum redeat, aut sanabilior: ea enim Philosophie vis est, ut non solum studentes, sed etiam convergentes juvent. Epist. 108.

Vide etiam tit. *Devotio*, sent. 60; *Diligentia*, sent. 41; *Relinquare*, sent. 29; *Sapiencia*, sent. 57; *Scriptura sacra*, sent. 199; *Seruari*, sent. 45; *Serueta*, sent. 73; *Verbum Dei*, sent. 30.

STULTILOQUUM.

- COLLECTOR. Etymologia. Stultiloquium græce μωρολόγιον dicitur, significatque perversam sententiam verborum, per que quis præfert delectationem luxurie aliis homi.
- S. ANSELM. Definitio. Stultiloquium est stulta verborum prolatio, nullam ulilitatem, nullamque scientiam

continens, sine industria et discretione facta. Super Epist. ad Ephes., cap. 5.

Stultiloquium esse existime eorum, qui aliquam narrant turpia, ut risum moveant, et fatuitate simulata magis illudant eis, quibus placere desiderant. Lib. 3 super Epist. ad Ephes., cap. 5, in illud: *Turpitudo et stultiloquium*, etc.

Differentia. Inter stultiloquium, et scurrilitatem hoc interest: quod stultiloquium nihil in se sapiens, et corde hominis dignum habet: scurrilitas vero de prudenti mente descendit, et consulto appetit quadam, vel urbana verba, vel rustica, vel turpia, vel faceta, ut risum moveat audiendibus. Lib. 3 super Epist. ad Ephes., cap. v in illud: *Turpitudo et stultiloquium*, etc.

Hoc distat inter stultiloquium, et scurrilitatem: s. REMIGIUS s. BRUNO. quia stultiloquium nullius utilitatis est; scurrilitas vero plenaria ab ore sapientum procedit, et constat quadam urbanitate. Super Epist. ad Ephes., cap. 5, canon. 4.

Comparatio. Sicut equus effrenos per anfractus, s. PETRUS DAMIANUS. et invia plana vel ardua quaque transmittit: sic lingua stultorum recta vel frivola, ut quilibet suspetum, indiferenter ac leviter effulgit. Lib. 6, epist. 27 ad Petrum *Cerebrum monachorum*.

SENTENTIA PATRUM.

1. Stultus valde est, qui non prius verbum ducit at linguan rationis, quam educat ad linguan oris. Serm. 3, ad *Frates in eremo*.

2. Stultiloquia nunquam nisi contra mandatum, et Dei mandatum usurparuntur. *De precepto et dispens.*

3. Fatus est, qui fatus loquitur. In *Diversis Gratianis*.

4. Potest quisque resipiscendo Deum placere, GLOSS. ORD. quem contigit stulta loquendo offendisse. Super *Prov.*, cap. xvi.

5. Os ab Omnipotenti Deo tanto minus exauditum in proeo, quanto amplius inquinatur stulta locutione. Lib. 3 *Dialogi*, cap. 15, verbo Apud.

6. Stultitiae verborum nugas conjuncta est. S. GREGOR. THAUMAT. MAGNUS.

7. Stultiloquium estimo non illorum tantum, qui aliqua narrant unde risum moveant, et fatuitate simulata magis illudant illis, quibus placere desiderant: sed etiam illorum, qui prudentes sculpi putantur; et de rebus physicis disputantes, in *Regula monachorum*, cap. 20, *de Juramento*.

8. Stultiloquium ad fatuas et ineptas fabulas transferendum est, nihilque in se sapientem, et corde hominis dignum habet. Lib. 3, super Epist. ad Ephes., cap. viii in illud: *Turpitudo et stultiloquium*.

9. Stultiloquium et sourram non decet esse Christianum. Ibid.

10. Sermo spurcus est stultiloquium. Serm. 14, super Epist. ad Ephes.

11. Ex facetus peruria provenient, et stultiloquia. Ibid., serm. 17.

12. Inepta loquacitas piis jucunda non est. Lib. 4 *Parall.*, cap. 78.

13. Stultiloquium non solum monachis, verum etiam omnibus intercedere christianis. Lib. 4, homil. 9, ad *Monachos*.

STULTITIA.

s. BRUNO. Etymologia. Stultus quasi de statu suo tultus, id est, subtilus sit. *De Ornament. Eccles.*, cap. 10 de *Castitate*.

GLOSS. DECR. Stultus dicitur quasi extullus, ab extollo: quia extollit. *Proreb.*

Vel dicitur stultus, quasi statim ultus, ab uelis: cor: quia stultus statim ultionem expedit, ne deliberat.

Vel proprius stultus est, qui per stuporem non moverit injuria: sevitium enim perficit, nec ultus est, nec illo ignominia motu moveret: quia stultus est hebetor corde. In *Decretis Gratiani*.

Dicitur a spiritu amens, quasi absque mente: et stultus est cuius sensus ignorantie depravatus et corruptus est. Epist. ad Zenon.

s. AUGUST. 9. Stultitia est revum appetendum et vitandum non qualibet, sed vitiosa ignorantia. Lib. 3, *de Libero arbitrio*, cap. 24.

LACT. FIRMI. Stultitia est in facis dictiisque per ignorantiam recti ac boni erratio. *De divin. inst.*, lib. 6, de *Justitia*, cap. 48.

Differt stultitia a fatuitate; quia stultitia est hebetudo cordis, et obtusio sensuum: fatuus autem est totaliter spiritualis sensus privatio. 2, 2, quest. 46, art. 1.

SENTENTIA PATRUM.

5. AMBROS. 1. Stultus regere se non potest, et nisi moderatore habeat, precipitatur propriis voluntibus. Lib. 2, epist. 7, *ad Simplicianum*.

2. Stultus et imperato servitus est, et quod pejus est, cum paucioribus præsit, pluribus dominis et gravioribus servit. *Proreb.*

3. Servit enim propriis passionibus, servit cupiditatibus suis, quarum dominatum nec nocte polesi fugere nec die.

4. Quia intra se dominos habet, intra se servitum patitur intolerabile: gemina enim servitus eius est, altera corporis, altera animae. Ibid.

5. Recienda insipienti potestas est, non adjicienda libertas: quia in libertate insipientis, ruina vobementior est. Ibid.

6. Stultitia etiam stultorum iudicio misera est. 8. AUGUST. Lib. 1, *contra Academ.*, cap. 7.

7. Aversionem stultitia consequitur, stultitia quippe quadam cæcitas est. Lib. 3, *de Libero arb.*, cap. 24.

8. Infans nec stultus, nec sapiens est. Ibid.

9. Serpentis sapientia decepti sumus, Dei stultitia liberarum. Lib. 1, *de Doctrina christi*, cap. 14.

10. Stultitia vera est falsa sapientia. *De Epicur.*, cap. 9.

11. Caret stultus sapientia. *De utilit. cred.*, cap. 13.

12. Lamentari quisque sama mente mavult, quam latari in amenia. Lib. 8, *de Civit. Dei*, cap. 27.

13. Ut qui morbo laborant, medicina auxilio indigent: sic stulti, sapientia opus habent. Homil. 12 in *princ. Proreb.*, et hab. apud divum Joannem Damasc., lib. 1 *Parall.*, cap. 24.

14. Quid stultus proprium? non posse et velle nocere. In suis *Proreb.*, verbo *Quid*.

15. Stultus quod vivit, mortem potius quam vitam esse censurum: quomodo vita cum sterilitate. S. BERNARD. Serm. 63, super *Cart.*

16. Stultus reputatus fuit Christus, quando recessit ab appetitu sutorum: stultior, quando voluit affligi: stultissimus, quando voluit crucifi; et tamen haec est sapientia sanctorum. Serm. 2, in *Hexam.*

17. Insipienti non nisi sua placent: omnis enim stultitia labor fastidio sui. In *Speculo discipl.*, part. 1, cap. 16.

18. Stultus sum in sensu leves, ita et in verbo precipites. Ibid., part. 2, cap. 2.

19. Stultus est, qui inter vanitatem stultorum versatur. *De recta vivendi ratione*, cap. 72.

20. At quidam: Ego me esse stultum existimo, fatuus esse non opinor, id est, obtusus quidem sensibus, non tamen nullis. In *Decretis Gratiani*.

21. Stultus esse apud vos dicite, ut in Deo vere esse sapienter valeatis. Super *Job*, cap. 47.

22. Tanto quisque amplius intus stultus fit, quanto conatur exterius sapiens videri. Lib. 18 *Moral.*, cap. 25.

23. Stultus unius, multis periculum accersit, etiamni multis levis et contemptibilis sit: in *Eccles.*, cap. 9.

24. Sapientia illuminat, stultitia excusat. Homil. 10, super *Ecclesiasten*.

25. Stultus, quia nescit discernere inter bonum et malum, nec pœnitit, nec blanditiis emolitur. Super *Proreb.*, cap. 1.

26. Stultum lacere, semper hominum est. Ibid.

27. Stultus tunc facile corriguntur, cum stultitiam suam non cognoverint. Ibid., cap. 26.

S. BASILIS MAGNUS.

S. BONAV.

S. BERNARD.

S. BONAV.

S. FRANC.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. GREGOR.

S. JOANNES
CHRYSOST.S. ISIDORUS
HISPALENS.

LACT. FIRM.

PHILO JUD.

ARISTOTEL.

CATO POET.

SENECA.

28. Non major stultitia, quam quod homo sibi sapiens esse videtur. *Ibid.*, cap. 28.
 29. Stultus mavult esse phreneticus ridens, quam sapiens plangens. Super *Ecclesiasten*, cap. 2.
 30. Contingit sepe quod ille qui fatuus apparer exterus in facie, sapiens sit interius in corde. Super *Luc.*, cap. 6.

31. Natura stultum fieri, nihil habet criminis: per prudenter vero stultum fieri, et venia privata, et major afflert supplicium. Serm. 20, super *Enos*, ad *Romanos*.

32. Stultus mundo ille est, qui exteriori contempta sapientia, sibi persuadet nihil ei ad fidem suscipientem profuturam. Homil. 20, super I Cor. 33. Nihil stultitia nepus, nihil insipientia datur, nullo turpis. Lib. 2, de *Synonym.*, cap. 13.

34. Insipientia assiduo peccat, facile decipitur, stultus in vita cito dilabitur. *Ibid.*

35. Stultus quid sit bonum ac justum, nescit, et ideo semper peccat: ducit enim quasi captivus a virtute, nec resistere ullo modo potest, quia caret virtute, quama nescit. Lib. 5, de *Dicin. inst.*, cap. 18.

36. Nullum homini gravius malum stultitia accidere potest. Habet apud D. Joan. Damasc., lib. 4 *Paral.*, cap. 24.

37. Morbi atque interitus causa, est stoliditas. *Ibid.*

38. Stultus nulla in re consistere solet, pendulaque est ipsius omnis vita, nec firmo ullo gradu defixa. *Ibid.*, lib. 2, cap. 4.

SENTENTIA PAGANORUM.

39. Stultitia rationis est vitium, ac morbus, infelicitate vitioi causa. Lib. 1, de *Virtutibus*, cap. 3.

40. Stultitia proprium est, prave de rebus judicare, praveque consilere, prave presentibus cum rebus congredi confartrique, prave de iis rebus, que in vita bona malaque versantur, sentire. *Ibid.*, cap. 5.

41. Insciens esto, cum tempus postulat aut res: Stultitiam simulare loco, prudentia summa est. Lib. 2 *Distichor.*, metr. 44.

42. Nihil inanibilis, diligent stultitia. Lib. 3, *Contra*.

43. Stultus nulla re opus est: nulla enim re scit uti, sed omnibus eget. Epist. 9.

44. Omnis stultus laborat fastidio sui. *Ibid.*

45. Stultus vita ingrata est, trepidi est, tota in futurum fertur. Epist. 15.

46. Humiliis res est stultitia, abjecta, sordida, servilis, multis affectibus et sevissimis subiecta. Epist. 37.

47. Nihil stultitia pacatum habet, tam superne

- illi metus quam infra, ad omnia pavet. Epist. 59.
 48. Ut sis beatus, te stultum videi sine. Epist. 71.

49. Inter cetera mala, hoc quoque habet stultitia, semper incipi vivere. Epist. 13.

- Vide etiam tit. *Derisio*, sent. 6; *Disputatio*,

- sent. 36; *Familiaritas*, sent. 116; *Prævio*, sent.

- 27; *Prodigalitas*, sent. 4; *Profectus*, sent. 446.

SUASIO.

SENTENTIA PATRUM.

S. AMEROS.

50. Sic ut graviori dignus est supplicio, qui persuaserit crimen infantulo, et incautam precipitatem: ita qui invalidum et insipientem et imprudendum circumscriperit persuasione erroris. Super *Psalm.* cxviii, sent. 21, vers. 5.

51. Exquis momentis mens inclinatur humana; et huc atque illic pro versatia suadent frequenti impellitur. Lib. 4, super *Luc.*, cap. 4, inquit: *Jesus duxit ea in desertum*.

52. Exempla facilius suadent, quam verba. Sup. I Cor. xiv.

53. Lingua male persuadentium, gladius acutus est. Part. 1, lit. 6, cap. 13, § 4.

54. Tanta est humana fragilitas, ut ad sibilium umis verbi dejiciatur. Part. 4, tit. 5, de *Justitia*, cap. 42, § 2.

55. Prudentia excubiz, atque diligenter vigiliantia est, non subrepente paulatim mala suscitare falluntur. *De Moribus Eccles.*, cap. 34.

56. Non mihi videtur magna landis futurum fore hominum, si propria posset habeat velle vivere, quia nemo male vivere suadet: cum et in natura posse, et in mortaliitate habeat velle non consentire suadent. Lib. 11, de *Genesi ad litt.*, cap. 4.

57. Noli putare te non esse homicidium, quando fratru tuo mala persuades: si fratru tua mala persuades, occidis. Tract. 42, super *Evang. Joan.*, de cap. viii.

58. Sicut propria cogitatione non peccat invitus, ita dum consentit male suadenti non utique nisi voluntate consentit. *Prose*.

59. Sed tamen gravius est, non solum male suadente propria cogitatione peccare, sed etiam peccatum alteri suadere, quam ad peccandum alterius suacione traduci. Lib. 3, de *Lib. arb.*, cap. 10.

60. Non sicut mihi adjacet suadere, eo modo adjacet etiam persuadere cuiilibet. Epist. 154.

61. Per artus rhetoricae, et vera suadent et falsa. Lib. 4, de *Doctrina christ.*, cap. 2.

62. Quod non est verum, nemini est omnino suadendum. *Contra mendac.*, cap. 19.

63. Non mihi sinas accidere, quibus mihi impietas persuadeatur. *Annot. in Job*, cap. 10.

SUASIO.

SUASIO.

— 221 —

SUAVITAS.

- potes. Lib. 7, in *Registr.*, indic. 2, cap. 2, epist. 2, ad *Januar. episc. Caralitan.*

S. HIERON.

33. Cave venenata animalia, qua de coris tuo saturari ventrem suum cupiunt: non enim suadent quod tibi, sed quod sibi prosit. Epist. 10, ad *Furian.*

HUGO A S.
VICTORE.

34. Diabolus non cogendo, sed suadendo nocet. Lib. 4, de *Anima*, cap. 17.

S. JOANNES
CHRYSOST.

35. Diabolus homini persuadere potest, assentiendi autem voluntatem dare non potest. Serm. de *Genesi*.

JOAN.
SARESB.

36. Diabolus est quidem suadere, sed nostrum persuasione ejus superare: suadet hominibus terrenos honores, ut auferat colesies: hortatur ad mundi divitias, ut spirituales adimat. Homil. 5, ex divers., in *Math.*

S. ISIDORUS
HISPALENS.

37. Profecto inanis est ratio hominis, cui nihil persuaderi potest, qui semper et in omnibus opinioneum lubrico vacillet. Lib. 7, de *Nugis curial.*, cap. 2.

S. PETRUS
BLESENS.

38. Haeretici haustum lethiferi succi hominibus persuadendo propinant. Lib. 3, de *Sun. bono*, cap. 43, sent. 11.

S. PROSPER.

39. Humana suasio sine gratia Dei, nihil aliud est, quam ex sonans, aut cymbalum tinniens. Epist. 54, ad *Pictor. archid.*

40. Abst sit animis piorum, et Christi sanguine redemptorum, stulta nimium et perniciosa persuasio. Epist. ad *Rufinum*, de *Lib. Arrib.*, cap. 1.

- Vide etiam tit. *Decepcion.*, sent. 10; *Diabolus*, sent. 7*q*; *Iniquitas*, sent. 63; *Invitus*, sent. 23; *Orator*, sent. 3; *Peccatum in genere*, sent. 23, 24; *Prædictio*, sent. 231; *Suavitas*, sent. 40.

SUAVITAS.

SENTENTIA PATRUM.

S. AMEROS.

41. Multa videntur in hoc seculo jucunda ac suavia esse, que non sunt: luxuriae videtur juventus, sed exhaustio fit amara patrimonio. *Prose*.

42. Dulcis parat libido, cum ferret: sed eden horrida, et execrandae est, cum proditur.

43. Suaves epule sunt, cum sumuntur: sed festide, cum digeruntur.

44. Non est ergo vera suavitas; nisi secundum verbum Dei est; ut quis honorum meritorum atque virtutum subsidii gaudeat se esse munificus. Super *Psalm.* cxviii, sent. 9, vers. 4.

45. Nihil tam eccum, quam sociularis suavitatis periculum, que dum mulct animum, vitam obruit, et corporis quibusdam scopulis sensum mentis illudit. Lib. 4, super *Luc.*

46. Quam suave nihil subito factum est, carere a suavitatis nugarium; et quas amittere metus fuerat jam dimittere gaudium est! *Prose*.

47. Ejiciebas enim eas a me, vera tu et summa

S. BERNARD.

S. BONA.

CASSODON.

S. EUCHER.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR.

MAGNUS.

48. Malignus suasor peccati, etiam non per suaserit, merito peccatum deceptoris incurrit. Lib. 1, contra *Crescon.*, cap. 5.

49. Ad doctrinam pertinet, cum suadet omne quod homum est. *De Grat. Christ.*, cap. 10.

50. Nisi radicem nulli suadet humanus recipere sensus, nullo modo suadenti accommodaretur assensus. Lib. 1, contra *Julian.*, cap. 9.

51. Diabolus suadere potest, cogere omnino non potest. Homil. 12, ex *Quinq. homil.*

52. Exemplum operis, est plurimum faciens suadibile quod dicunt, dum monstrat faciliter quod suadet. Serm. de *S. Benedicto*.

53. Dabis voce tua verbum virtutis, si quod suades prius tibi illud cognoscere persuassis, validior operis, quam oris vox est. Serm 59, super *Cant.*

54. Quocunque modo aliud alium, exemplo, verbo, blanditiis, terroribus, negligentiis, ad peccandum inducit, animam suam perdit. Serm. 2, fer. 3 *Pent.*

55. Sicut melius persuadet vita quam signa, et exempla quam verba: sic efficacius persuadet contemptus mundi et mortificatio carnis. Serm. 4, *Dom. 4 post Pent.*

56. Tanto difficultius est resistere aliquis persuasiōnē, quanto illi qui persuadet, magis amatur. Super lib. 2, *Sent.*, dist. 21, art. 2, ques. 3.

57. Non esset laudabile bene vivere, nisi esset qui male velle suadet. *Ibid.*, dist. 23, art. 4, ques. 2.

58. Cum diabolus suadet peccatum, quodammodo exigit a nobis ultrapassens ei arma nostra, quibus nos occidat. Lib. 4, de *Perfect. relig.*, cap. 2.

59. Facile est antiquo insidiatori infectis vitiis suadere, qui potuit liberos atque incorruptos sua callicitate decipere. Super *Psalm.* xviii, vers. 13.

60. Vera ratio est persuadendi, cum id possit ut imperium a vobis, quod concupisces. In *Epist. paradoxica ad Valerian.*

61. Ad negligientiam vite, non ad negligenter turbam persuadet: cessent, cessent inquam solita malosnada discriminis. *Ibid.*

62. Humilis que dicit, non ex autoritate precipit, sed ex ratione persuadet. Super illud *Job vi: Loquentes id quod justum est.*

63. Difficile inimico resistetur, si persuasibus illius anima delectatur. Super *septem Psalmos*, *penitent.*, super *Psalm.* iii, vers. 7.

64. Tanta debet esse efficacia, qui alios moveat, ut bona non solum dicat, sed et persuadet. Lib. 6, in *1 Reg.*, cap. iii, super illud: *Ad inviolandum Dominu veni.*

65. Nullius suasioni consentias, in qua gravari

- s. AUGUST.*
8. T. multa videntur in hoc seculo jucunda ac suavia esse, que non sunt: luxuriae videtur juventus, sed exhaustio fit amara patrimonio. *Prose*.

9. Dulcis parat libido, cum ferret: sed eden horrida, et execrandae est, cum proditur.

10. Suaves epule sunt, cum sumuntur: sed festide, cum digeruntur.

11. Non est ergo vera suavitas; nisi secundum verbum Dei est; ut quis honorum meritorum atque virtutum subsidii gaudeat se esse munificus. Super *Psalm.* cxviii, sent. 9, vers. 4.

12. Quam suave nihil subito factum est, carere a suavitatis nugarium; et quas amittere metus fuerat jam dimittere gaudium est! *Prose*.

13. Ejiciebas enim eas a me, vera tu et summa

suavitas: ejiciebas, et intrahas pre cis omni voluptate dulcior, sed non carni et sanguini: omni luce clarior, sed omni secreto interior, omni honore sublimior, sed non sublimibus in se. Lib. 9, *Conf.*, cap. 1.

8. Fortitudine est, ab omni mortifera suavitate rerum transeuntium esse extrahere et inde se avertire, convertire ad dilectionem eternorum. Lib. 2, *de Doctrina christ.*, cap. 7.

9. Sicut sapum sumenda sunt et amara salubria ita semper vilanda est perniciosa dulcedo. *Prose.*

10. Salubri suavitate, vel suavi salubritate quid melius? quanto enim magis illi appetitur suavitas, tanto facilius salubritas prodest. *Ibid.*, lib. 4, cap. 5.

11. Fallax dulcedo est, quam plures atque majores peccatorum amaritudines consequuntur. *Prose.*

12. Quia ab hominibus nondum spiritali greciam percepientibus suavis admittitur quod velutaria, fallit peccatum falsa dulcedo. Lib. 1, *de diversitate Quest. ad Simplicion.*, quest. 1.

13. Cogitamus quantus amaritudinis admittunt sit, si quid dulce ac juvendum in via hijs vite occurrat suo nobis alludit. *De Spiritu et Anima*, cap. 49.

14. Dulcedo hujus saeculi ad tempus fauces inducit, sed in magnam amaritudinem postea convertitur. *Super Psalm.* cxxii, vers. 4.

15. Dulce est semper ad considerandum, quod ad semandum et laudandum semper suave est. In *Manu*, cap. 28.

16. Morbo carnis mortifera suavitate trahet catenam meam, solvi timens. Lib. 6, *Conf.*, cap. 42.

17. Amor rerum temporalium non expugnat: nisi aliqua suavitate eternorum. Lib. 6, *de Musica*, cap. 10.

S. BERNARD.

18. Mundi iucunditas moeror est; omnis suavitas, dolor est, omne dulce, amarum est; omne decorum fedum. *Epiſt. ad quamdam Sanctimonium*.

19. Non est dignus dulcorum acuminem, qui amaritudinis nescit invicem gravamine. *De disciplina scholasticis*, et habet apud Bodan.

S. BONAV.

20. Tanta eterna suavitatis abundans est copia quod etiam ad capiendum eam non sufficiunt cordium nostrorum vasa. *Serm. 41, Pent.*

21. O Domine Deus, si tam nobilis est odor, quam dulcis est tua dulcedinis sapor, si tanta virtus est modica degustatio, quantum iucunditas habet felix inebriatio? *De Solib.*, cap. 2.

22. Cave mel inimici appetas, dulcedo enim ejus ad extremum, fello et amaritudine suos amatores replet. *De recta vivendi Rat.*, cap. 9.

23. Cum ea quae sensui suavia sunt, in vita conspicis, vide ne capias istud: nam in illis laqueus et esca mortis latitat, negue enim nudum pescator hamum in aquam mittit. *Ibid.*, cap. 20.

24. Captivos post se trahit sensus pestifera et inimica dulcedo. *Prose.*

25. Virus amaritudinis obscuratur fraude dulcedinis.

26. Provocat prius odor suavis poculi, sed pre-

focat infusus sapor in venis.

27. Mel est quod ascendit in labia: fel est, quod descendit in viscera. Homil. 3, *Epiſph.*

28. Fallax dulcedo est, quam plures atque maiores ponarum amaritudines sequuntur. Super *Epiſt. ad Rom.*, cap. 7.

29. Si dulcia vera appetimus, prius necesse est, ut hic amara toleremus. Lib. 26, *Moral.*, cap. 12.

30. Valde dulce est sanctus viris superna dicere, celestis locuti: eo quod dulciter, ac valde dulciter, per amorem Dei saturantur. Lib. 4, in *I Reg.*, cap. 18, super illud: *Rarsus itaque puer Sauli respondit.*

31. Servus Dei non semper amarum de suo debet ore profere, sed quod dulce et suave est. Lib. 1, *Dialog. advers. Pelag.*

32. Quod raritate dulce est, assiduitate in amaritudinem vertitur. Lib. 3, super *Oscarum*, cap. 43, *De manu mortis*, etc.

33. Vera dulcedo quanto perfectius sentiatur, tanto desiderabilis appetitur. *De Alleg.*, in *Luc.* super *Magnificat*, vers. 2.

34. Si vere dulce est quod percipitur, et hoc dulcissimum necesse est, si amplius percipiat. *Ibid.*

35. Gustata suavitate dulcedinis Dei, marcescit in homine carnalis voluptatis. Super *Gen.*, cap. 32.

36. Malum quod cum suavitate hic biberunt, in morte cum amaritudine evomunt. Super *Hierem.*, cap. 48.

37. Suavitas quae est in Deo nostro, dulcis est, sapore sancto repleta est, nutrit, fovet, defendit, et fortificat. *Prose.*

38. Consolationem praestat, benignitatem non negat, tolerantem facit, justum, sustinentem, humilium, benignum, largum, sobrium, castum, castitatem plenum, hospitalitate praeditum, prudenter ornatum, temperantia claram, fortitudine firmum, justitia liberatum. Super *Psalm.* lxxxviii.

39. Inspice diligenter advenientem in te subi-

tem, ne forte ab avariis medieis, imo vero in-

sidiatoribus subdole tibi preparata sit. Grad. 28, *de Different. quietis.*

40. Suavitas variarum voluptatum appetitur,

quibus enervatus animus extinguitur. Lib. 7, *de Divin. Inst.*, cap. 6.

LACT. PIBL.

S. HESPERIUS
ELEMENS.

GLOSS. OR.

ARISTOTEL.

S. EUSEBIUS
KAMISSENA.

S. GREGOR.
MAGNUS.

S. HIERON.

S. THOMAS
AQUINAS.

S. JUVENTIN.

S. VICTOR.

S. ANTONIN.

S. AMBROS.

S. CLIM.

S. JOAN.

S. BONAV.

S. CESARII
ARELAT.

41. Quidquid est suave, persuadet; et animo penitus, dum delectat, insidet. *Ibid.*, lib. 6, cap. 21.

42. In suavi colloquio non est suavitas admittenda. *De Charitate*, cap. 52.

SENTENTIA PAGANORUM.

43. Omne suave, quod maxima cum suaviori est, suavius redditur. *Sect. 19. Problem.*, quest. 44.

Vide etiam tit. *Conversatio*, sent. 12; *Felicitas*, sent. 40; *Prosperitas*, sent. 65; *Sanctitas*, sent. 41.

COLLECTOR. *Definitio*. Subditum est, qui alicuius superioris jurisdictioni ad obedientiam subjectus est.

S. BONAV. *Divisio*. Quadruplex est subjectio: est subjectio secundum conditionem; est subjectio secundum necessitatem; est subjectio secundum timorem; est subjectio secundum dilectionem. Super *Ponit.* cix.

S. THOMAS AQUINAS. Duplex est subjectio: una voluntaria, altera involuntaria. Super *Epiſt. ad Philipp.*, cap. 2, lect. 3.

S. JUVENTIN. *Productio*. Humilitas sicut subjectiōem parit, sic subjectio humiliat. *Prose.*

Libertatem omnino fugit humilitas, et subjectiōem fugit elatio. Stat subjectus humili, noslus sibi, judicatus a se, prostratus omnibus, devotus Deo, benevolus fratribus. Part. 2, *de Companct. et Complancet.* cap. 2.

S. ANTONIN. SENTENTIA PATRUM.

4. Qui subjectus est vitios, multis se dominis addixit, ut servilio ei exire vix licet. Lib. 2, *de Jacob.*, cap. 8.

2. Disce Deo esse subjectus, ut non quod ipse vis eligas, sed quod Deo scias esse placitum. Lib. 10, super *Luc.*, cap. xxii, in illud: *Non me voluntas, sed tua pot.*

S. BONAV. 3. Multum provocat subditos facta praesidentis. Part. 4, tit. 5, *de Justitia*, esp. 4, § 2.

S. AUGUST. 4. Omnis creatura, volit noil, uni Deo et Domino suo subjecta est. *De Agone Christiano*, cap. 7.

5. Non ordo rechus, aut ordo appellandus est omnino, ubi deterioribus meliora subjiciuntur. Lib. 1, *de Arbit.*, cap. 8.

6. Iniquus est, qui vult sibi servire quod infra se est, cum ipse servire superiori nolit. Lib. 1, *de Doctr. christ.*, cap. 28.

7. Potentior animus non cogit in aliquid, nisi quod sue potestis subditum est. *De immort. anime*, cap. 13.

25. Vita subditorum tribus modis praelatos aliquatur: per misericordiam; per desiderium; per obedientiam. *Ibid.*, cap. 2.

26. Sit homo interior totus Deo, sit exterior totus praelato subjectus. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 3.

27. Intolerabili jugum peccatorum, et feda dominatio, et erubescenda subiectio. Homil. 4.

8. Haec est libertas nostra, cum subdimur veritati. Lib. 2, *de Lib. Arbit.*, cap. 13.

9. Corpori celesti etiam corpora terrena subiecta sunt. *Ibid.*, lib. 3, cap. 44.

10. Est anima natura perfecta, cum spiritui suo subditur. *De Fide et symbol.*, cap. 10.

11. Omnia corporalia in ordine suo divine providentie legi subdita administrantur. *De Agone Christ.*, cap. 8.

12. Ut corpus nostrum servitoli subjiciamus, facile fieri potest, si prius nos ipsos subjiciamus Deo bona voluntate et charitate sincera. *Ibid.*, cap. 7.

13. Subjiciamus animam Deo, si volumus servitoli subjiciere corpus nostrum. *Ibid.*, cap. 12.

14. Subdibus Angelis Deo beatae servientibus, subdita est omnis natura corpora. Lib. 8, *de Gen.*, ad lib. 2, cap. 24.

15. Appetitus cum rationi subditus non est, miseris facit. Lib. 1, *de Lib. Arb.*, cap. 8.

16. Qui per ipsam subjectionem moluit tenero quod vere est, affectat per superbiam elationem simulare quod non est. Lib. 14, *de Civit. Dei*, cap. 13,

17. Homo subdat sibi quod habet communem cum bestiis, subdat Deo quod habet communem cum angelis. Lib. 22, *contra Faust.*, cap. 28.

18. Peccatis merito humana natura subdita est hosti. Lib. 6, *contra Julian.*, cap. 20.

19. Subdita nobis erunt omnia, si nos subdit sumus Deo. Tract. 8, super *Epiſt. Joan.*

20. Ardua res nimium, famulari post dominatum. In suis *Prov.*, verbo *Ardua*.

V. BEATA.

21. Sicut summa et intolerabilis superbia est, superiori se præponere: ita inferiori se subdere, summa et plena justitia est. *Prose.*

22. Scit grandis et gravis est superbia, præferre se equali, aut æquare prælati, ita magna humilitatis est, inferiore se exhibere æquali, aut æqualem inferiori. Serm. 4, *Epiſh.*

23. Parum est esse subjectum Deo, nisi sis et omni humana creature proper Deum. Serm. 42, super *Cont.*

24. Causa ruinae subditorum, est ruina prælatorum: reformatio subditorum, est bona vita prælatorum. Super *Lament. Hierem.*, cap. 1, in illud: *Porta ejus destrutor.*

25. Vita subditorum tribus modis prælatos aliquatur: per misericordiam; per desiderium; per obedientiam. *Ibid.*, cap. 2.

26. Sit homo interior totus Deo, sit exterior totus prælato subjectus. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 3.

27. Intolerabili jugum peccatorum, et feda dominatio, et erubescenda subiectio. Homil. 4.

S. CESARII
ARELAT.

28. Si te non regit superior, cruciat te et affigit inferior, inclinet sub jugo Del cervice suam anima tua, ut et sub jugo anime tue collum sum subjiciat caro tua. *Ibid.*, homil.

29. Maxima consolatio boni prelati, est digna conversatio subditorum. Super Epist. ad *Hebreos*, cap. 13, art. 13.

30. Si regibus et prelatis tam prohibitum est atque damnable, se super subjectos suos extolle re, quanto est iniuriosus damnableiusque si quis se elevet super eos, quibus non praest, aut super aequales et potissimum super majores superiores suos; quod prorsus diabolicum est? Super Epist. *Jacobi*, cap. 1.

S. EPHREM. 31. Christi subiecti cave recuses, quoniam ex ea subjectio fructus certus atque securus proficitur. *De Vita spiriti*, cap. 15.

32. Qui non vult subesse uni, subjicietur multis. *De Timore Dei*.

S. FRANCIS. 33. Subditus prelatum suum, non hominem considerare debet, sed illum pro cuius amore est subjectus. In suis *Opusculis*, collat. 5.

34. Quidam sini subdit proprii sensus, errore decepti, qui quodcumque superioris praeceptum, quod indomitus voluntati repugnat, statim regule judicant esse contrarium. *Ibid.*, Serm. 5.

GLOSS. OBD. 35. Subjectus peccato, facit quod non vult. Super Epist. ad *Rom.*, cap. 7.

36. Cum subjectorum corda superbia castigat, hoc summopere agere nimirum, ut sua acta considerare funditus negligant, et semper tacitis cogitationibus, rectoris sui judices fiant. Lib. 34 *Moral.*, cap. 18.

S. GREGOR. 37. Sieut prelates curandum est, ne eorum cor da estimationes singularis sapientia locus superior extollat: ita subiectis providendum est, ne sibi rectorum facta displiceant. *Ibid.*, lib. 25, cap. 14.

38. Dum alieni voci humiliter subdimur, nos metips in corde superamus. *Ibid.*, lib. 35, cap. 10.

39. Sollicitudo, que subditis exterius impeditur, sub certa necessitate mensura tenetur. Part. 2 *Pastor.*, cap. 7.

40. Judicare de subditis digne nequeunt, qui in subditorum causis sua, vel odium, vel gratiam sequuntur. Homil. 26, super *Evang.*

41. Rector peccantem subditum, nisi correctum honorare debet; subditus autem nec tum prelatum despiciere, cum se justum, et illum agnoverit peccatorem. Lib. 2, in *Regum*, cap. iii, super illud: *Puer aeternus Samuel*.

42. Quisquis alieno imperio subjectus est, hoc solum consideret, quia quod sibi secundum Deum

injungitur valde magnum et excelsum in lucro immeni, quod vitam preparat in mercede retributionis. *Ibid.*, super illud 1 Cor. vii: *Circumcisio nihil prodet*, etc.

43. Audaceis a subjectis delinquitur, si prelatorum infirmitas agnoscatur. *Ibid.*, lib. 4, cap. 5.

44. Spiritus beati de se nulla presumentes, virtuti sui opifex perpetua humilitate subjecti sunt. *Ibid.*, lib. 2, cap. 1, super illud: *Et infirmi accincti sunt robore*.

45. Ad huc locorum gradus rationis ordo distinxit, et iudiciorum esset constitutus, ut nre praeposti in opprimendis se frustra valuerit occupare subjectos, nec subjectis contra suos praepostos effrenata sit resultandi licentia. Lib. 7, in *Registro*, ind. 1, cap. 8, epist. 8, ad *Leonom* episc. *Catenatus*.

46. Ille Deo subjectus esse renuit, qui aliquid de sua virtute posse presumit. Super *Psalm.* xxxiv, cap. 54.

47. Subjectio tres continet gradus: primus est, subdere se majori; secundus, subdere se pari: tertius, subdere se minori. Serm. de *Annum*. B. M.

48. Quem conditio subjicit, famulus addicit, servitus ipsis compellit: cum discreta ista separasse consistant, dum aliis est dominus, aliis servus, aliis imperans, aliis qui dignitate suscipiunt, aliis qui conditione subjici demonstrantur. Homil. 1, in dictum *Joan. xv*: *Vos amici mei estis*, etc.

49. Homo ille beatus est, si imperanti animo serviat corpus, si virtutibus subjecta sint vita. *Prose.*

50. Unde tibi homo ex te nascetur iudicium, dum imperas servo, et non paras domino: dum famulus dominaris, et dominanti ipso nor servis? *Ibid.*

51. Virtus subdit, est honor et obedientia. Homil. 20, super 1 Cor., in illud: *Debet mulier velutem habere*.

52. Quando qui preest, subditum suum diligit, tunc omnia bene compacta sunt: non ita subjecti queritur dilectio, sicut principantes erga subditum. Homil. 40, super Epist. ad *Coloss.*

53. Amanti subjici nihil omnino erit difficile. *Ibid.*

54. Qui subditus persistit, nihil indignius consenserit, nihil abjectus, quam alienae ditioni subjici. Homil. 1, super II *Timoth.*

55. Subditus nihil ait servilium, quam alienae potestati subjaciere. Homil. 67, ad *Popul. Antioch.*

56. Qui subjectus est, atque alterius paret s. joan. d.

imperio, ipse adversus seipsum sententiam fert. *Gratia. 4.*

S. JOANNES. 57. Omnes qui recte subesse didicerunt, recte quoque imperio fungi scient, cum ad potentiam pervenerint. Lib. 1 *Parall.*, cap. 21.

S. ISIDORUS. 58. Non erit caro subiecta anime, nec vitium rationi, si animus non est subditus conditoris. *Prose.*

59. Tunc autem recte subjiciuntur nobis omnia que sub nobis sunt, si nos subjiciunt ei, a quo nobis illa subiecta sunt.

60. Nam et quoniam videtur subjecta esse ei, qui Deo subjectus non est, ille, potius subjicit ei, qui suam voluntatem subjugat amori corum que sibi esse subiecta existimat. Lib. 4, de *Summa bono*, cap. 9, sent. 2.

S. LAURENT. 61. Hoc est singularis tropheum, carnem spiritalium, spiritalium subigere conditoris. *Prose.*

S. INNOCENTIUS. 62. Numquam Deo quis poterit esse subjectus, qui menti sua imperare nequiverit. Serm. de *S. Hieronymo*.

63. Ille veraciter subesse novit, qui omnium se agnoscit minimum. *De Compunct. et complanc.*, cap. 2.

LUDOVICUS. 64. Optatus tibi sit subesse, quam praesesse. In *Speculo Spiriti*, cap. 2.

S. PAULINUS. 65. Nemini subjectus est, qui se soli Deo subjetit. *Epist. ad Amand. episc.*

PHILIP JUD. 66. Utilissimum est præstantoribus subjicitur. Habet apud D. Joan. Damasc. lib. 2 *Parall.*, cap. 76.

S. THOMAS. 67. Subditus suis prelatos sequuntur duplicitate, scilicet quantum ad facta et dicta. Quantum ad facta, dum subditi prelatorum exempla sequuntur; quantum vero ad dicta, dum corum præceptis obedunt. Super I Cor., cap. 2, lect. 4, in illud: *Imitatores mei esote*.

68. Cuiuslibet subdit virtus est, ut bene subdat ei a quo gubernatur. 1, 2, *Quast.* 92, art. 1.

THOMAS. 69. Nil quietius sponte subiectio. Serm. 1, ad *Novit.*, divis. 4.

A. REMPIUS. 70. Multo tutius est stare in subiectione, quam in prelatura. Lib. 1, de *Imit. Chr.*, cap. 9.

71. Curie hue vel illuc, non invenies quietem, nisi in humili subiectione sub prelati regimine. *Ibid.*, cap. 9, sent. 1.

72. Tanto plus proficit in virtutibus et sapientior erit, quanto humilis superioribus se submittet. In *Dialogo Novit.*, cap. 2.

SENTENTIA PAGANORUM. 73. Servant deteriora melioribus. Epist. 65.

TENETICA. Vide etiam tit. *Dominus*, sent. 16; *Exemplum*, sent. 55, 56; *Imperare*, sent. 26; *Liberio*, sent. 6; *Mens*, sent. 80; *Prælatio*, sent. 38, 156, 160; *Tom. IV.*

ritas, sent. 6; *Regimen*, sent. 17; *Reverentia*, sent. 12, 48; *Spiritus in genere*, sent. 15.

1. Tuia tenet, qui alta timet. Part. 1, in *Apologia*, cap. 45.

2. Magna sublimitas, magnam debet habere cantabam. *De Dign. Sacerdot.*, cap. 3.

3. Honores hominem in sublime ponunt, sed *s. Antoninus* diu in eum stare non sinunt. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 11.

4. In sublimitate positus quanto magis elevantur, tanto magis sublimari conuantur, ut lapsus graviter ruant. Serm. 2 *Dom. 1 Quadragesima*.

5. Quanto fit celior potestate, tanto humilior fit pietate. Epist. 54, ad *Macedoniam*.

6. Potenter est et tutor solidissime humilitas quam ventosissima celestis. Lib. 8, de *Trin.* cap. 7.

7. Viri sublimis culpa, grave peccatum est, In *Quest. vet. et novi Test.*, quest. 16.

8. Quanto quis sublimior est, tanto magis (leve peccatum eius) grave est crimen. Prose.

9. Sicut humilitas in potente sublimis et magnifica est, ita et culpa eius pro crimen habenda est. *Ibid.*, quest. 102.

10. Pergit via sublimitatis, pede humilitatis. *De sancta Vergili*, cap. 52.

11. Quo potestas sublimior est, eo ad peccandum major audacia, quo totum sibi licere credit quod potest. *De vita christiana*, cap. 3.

12. Si peccatores animas permittantur habitate in sublimibus locis, inhonestum est; quia non convenient illis, quibus nec bene uti possunt, nec ornamenti aliquid conferunt. Lib. 3, de *Liberio*, cap. 9.

13. In creaturis querebam sublimitates, et ruram in confusiones et errores. Lib. 4 *Conf.*, cap. 20.

14. Quanto nunc major erit exaltatio malorum, tanto gravior erit in futuro dejectio: et brevis quidem erit exaltatio, alterna vero damnatio. Super *Psalm. xxxvi*, in illud: *Et exaltat*, etc.

15. Altior profectio virtutis, altiore debet ruram tenere vivendi. *De Templo Salomonis*, cap. 7.

16. Quanto quis altior proficerit, tanto gravius (si corruerit) colliditur. Serm. de *Canticis Ezechiae regis*.

17. Sublimis gradus, sed eo amplius periculosus est ruina. Serm. 2, ad *Frates*.

18. Tanto quisque debet esse humilior, quanto est sublimior. Serm. de *Denis Spirit. S.*, cap. 2.

19. Nemo repente fit summus : ascendendo, non *versando*, apprehenditur summitas scala. Serm. 4, de *S. Andrea*.

20. In alto positio non altum sapere difficile est, et omnino inuisitum : sed quanto inuisitatum, tanto gloriosius. Epist. 42, ad *Henricum Senonensem archiep.*

21. Timor de adepta altitudine, tondere magis, quam placere facit altiora. *Ibid.*

22. In alto non altum sapere, sed humilius consenire, nil Deo charius, nil rarius apud homines. Epist. 423.

23. Ad hoc vos Deus in sublimitate posuit, ut tanto majori Ecclesiae utilitati vivatis, quanto in eminentiori auctoritate praestis. Epist. 229, ad *tres Episc.*

24. Altiorum locum sortitus es, sed non tutiorum ; sublimiorum, non securiorum : terribilis prorsus, terribilis est locus iste. Epist. 237, ad *Eugen. Pap.*

25. Bis in sublimitate sine vanitate esse quis potest ? Serm. de *Quinque negotiis*.

S. BONAV. 26. Por humilitatem ad sublimitatem ascenditur, nec est alia via praeferre ipsam : qui enim alter excedit, cedit. Ergo descendit ut ascendas, humiliare ut exalteras. Serm. 2, de *Omnibus SS.*

27. Mira res ! qua quanto plus te elevas, tanto plus a deo distas. Serm. 3, de *Uno confess.*, etc., in ord. 25.

28. Alta seculi viri spiritualibus sunt vitanda, non appendienda, quia ex occulto se aperient, et quos absorbendo recipiunt, ad inferna perducunt. Prose.

29. Quidquid in hoc saeculo altum certificari, non est vera altitudo, sed tares que ad inferna perdeantur. Lib. 4 in *1 Reg.*, cap. 5.

30. Qui sublimis est ordine, sublimis est ascensione. *Ibid.*, super illud : *Cum avertisset humerum suum*, etc.

31. Coelestis desideria, spirituales virtutes in sublimi sunt : affectus autem terreni, concupiscentiae specularia in infinitis. *Ibid.*, lib. 5, cap. 3, super illud : *Surrexit et ascensit*, etc.

32. Ita debet in sublimitate complecti humiliatus, ut qui vocatus est superius nesciat se sublimem. *Ibid.*

33. Quanto aliquis seipsum erigit altius inanis, inquit exaltatio, tanto meretur profundius cadere. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 4, art. 4.

S. EUSEBIUS CESARIENS. 34. Qui altius est, cadens majoris casus recipit. Epist. ad *Damas. papam, de morte Hieron.*

S. FULGENT. 35. Sublimitas Christiana vera et integra, est humilitas animi. Epist. 6, ad *Theodorum*, cap. 9.

GLOSS. ORD. 36. Debet ut qui majoris est gradus, pluribus virtutibus actibus mirandus fulgeat. Super *Psalm. LXXII.*

37. Elatio casus est. Super *Psalm. LXXXI.*

38. Nemo infima deserens, repente fit summus. Lib. 22, *Moral.*, cap. 11.

39. Cor quod sine disciplina est, exaltari non valet : quia humana mens sicut male elevata,

in infinitis prematur : sic bene pressa, in sublimibus levatur. *Ibid.*, lib. 43, cap. 11.

40. Quanto quis hic altius erigitur, tanto curis gravioribus oneratur. *Ibid.*, lib. 17, cap. 12.

41. Omnis superbia eo ipso in ima jacet, quo in alta se erigit : ut inde magis cunctis suppedita sit, unde cunctis expedit superesse. *Ibid.*

42. Nequamquam valet in culmine humiliatum discere, qui in imis positus non desinit superbire. *Prose.*

43. Quid est potestis culminis, nisi tempestas mentis ? Part. 4 *Pastoralis*, cap. 9.

44. Ille veraciter sublimis est, qui in suis cogitationibus humiliatur. Lib. 4, in *Registro*, indit. 43, cap. 82, epist. 58, ad *Joan. Episc. Constantiop.*

45. Rectus ordo cuiuslibet electi est, ut ante sublimitatem ecclesiastici culminis, culmen concentat virtutis, pro honore Dei culmen obtinet gloria ; sed majori sublimitate fulget in revelatione virtutum perfectione. Lib. 4 in *Reg.*, cap. 5, super illud : *Et altior erat omni populo*.

46. Alta seculi viri spiritualibus sunt vitanda, non appendienda, quia ex occulto se aperient, et quos absorbendo recipiunt, ad inferna perducunt. Prose.

47. In sublimi positio detrimentum est, si majora non aggreditur, sed in modicis constiterit, in *Apologet. de sua fuga*.

48. Quanto sublimior ascensus est, tanto lapsus periculiosius. Epist. 8, ad *Domit. Hieron.*

49. Quanto quis humiliatur, tanto sublimior est. Epist. 26, ad *Pammach.*

50. Difficile, imo impossibile est, ut in utroque saeculo qui primus sit, ut in celo et in terra appareat gloriosus. Epist. 34, ad *Julian.*

51. Excelsi periculiosi sunt ; et cetera corrumunt, quae sublimia sunt. In *Regula Monachorum*, cap. 24, de *Virt. humilitatis*.

52. Letemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum : non est tanti gaudii excelsi tenuisse, quanti meritoris de sublimioribus corruisse. Lib. 13, super *Ezech.*, cap. 44.

53. Sunt quidam qui dum volunt terminos excedere, et ad alta volitare, in ima merguntur.

S. GREGOR. MAGNUS. 54. Omne quod supreminet plus mororibus afficitur, quia honoribus gaudet.

55. Quanto quisque in superiori constitutus est loco, tanto in majori versatur periculo. *Prose.*

56. Et quanto splendor honoris colosior quisque est, tanto si delinqunt peccator major est. *Ibid.*, cap. 50, sent. 5.

57. In summo honore, summa sit humilitas :

S. RUGO & S. VICTORE. 58. Habet unde cadat, qui in alto est. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 7.

59. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

60. Huiusmodi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

61. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

62. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

63. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

64. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

65. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

66. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

67. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

68. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

69. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

70. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

71. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

72. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

73. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

74. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

75. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

76. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

77. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

78. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

79. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

80. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

81. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

82. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

SUBLIMITAS.

— 227 —

Lib. 2, super *Math.*, cap. vi, can. 5, num. 49, super illud : *Respicit volatilia celi.*

54. Nisi parva fuerint, magna eminere non possunt : ad summa non scandimus, nisi per ima graduum. Super *Epist. ad Eph.*

55. Melius tibi est ut humiliis sis, et videaris : quam sublimis et ignoraris. Super *Psalm. cxvii.* cap. 79.

56. Habet unde cadat, qui in alto est. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 7.

57. Qui humilius est, is ad verae sublimitatis acumen volavit : amplectans igitur humiliatum, si sublimis fieri desideramus. Homil. 66, super *Math.* oper. perf.

58. Externa celustudo, necessitatis atque timoris est ; interior vero (qua in humiliitate consistit) celustudo divina similitus esse cognoscitur ; quia non solum appellatione a nomine, sed re ipsa sublimis est. *Ibid.*

59. Sublimis esse dicitur aut proceritate corporis, aut quia in editiore loco sit collocatus. *Ibid.*

60. Sicut ramum arborum in excelso positum, etiam levis aura flaverit, movet : sic et sublimes homines in culmine dignitatum existentes, etiam levis nuntii fama conturbant. Homil. 2, super *Math.* Oper. imperf.

61. Si cupis sublimis esse, ne sis sublimis, et sublimis eris. Serm. 7, super *Epist. ad Philip.*

62. Nemo repente fit summus : sed a minimis quisque inchoatur, ut ad majora perveniat. Apud D. Antonin., pars 4, in prologo.

63. Si me humiliaveris, tunc sublimis efficeris. Homil. 25, super *Epist. ad Hebr.*

64. Gradus altior, ornatum altiorum requirit. *Prose.*

65. Quanto altior gradus, tanto, si ruas, erit periculiosus casus. Epist. 1, ad *novum Presb.*

66. Sepe mens ad summa ab iniis eriguntur, et sepe a summis ad infima pondere carnis inclinatur reflectitur. Lib. 3, de *Suumono bono*, cap. 15, sent. 11.

67. Quanto quisque amplius specularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravissim curarum ponituribus aggravatur : eisque magis mente et cogitatione subiecta, quibus sublimitatis gradus preponitur. *Ibid.*, cap. 48, sent. 3.

68. Omne quod supremenet plus mororibus afficitur, quia honoribus gaudet.

69. Quanto quisque in superiori constitutus est loco, tanto in majori versatur periculo. *Prose.*

70. Et quanto splendor honoris colosior quisque est, tanto si delinqunt peccator major est. *Ibid.*, cap. 50, sent. 5.

71. In summo honore, summa sit humilitas :

SUBSTANTIA.

quamvis sumimus sic humiliatatem tene : quamvis sis sublimi potestatis, in te celistinum reprime. Non te extollat honor, prefide humiliis culmen sublimitatis. Lib. 2, de *Synonym.*, cap. 16.

72. Tanto quisque sublimior est, quanto justior. Lib. 5, de *Divin. insti.*, cap. 16.

73. Coram Deo humiliis et abjectis est, qui fuerit conspicuus et sublimis in terra. *Ibid.*

S. LEO I.

74. Quid tam insolitus, tam pavendum, quam sublimites humili, dignitas non merenti? Serm. 2, de *Amicis. die assumpt. ejus ad Pontific.*

S. MIN. FELIX.

75. Miseri ad hoc altius extolluntur, ut decidunt altius. In suo *Octavio*.

S. NILUS.

76. Eum qui te sublimum extulit, confitere : ut in ea sublimitem permaneas. Orat. 8, de *Superb.*

77. Si altior, quam melior esse appetis : non premium, sed precipitum expectabis. Epist. 132, ad *querend. Abbat.*

PETRUS BLESENS.

78. Pensato vos, qui estis positi in superlativo gradu hominum : si tantus est lapsus a gradu positivo, quam gravior est a superlativo? *Ibid.*

S. PETRUS DAMIAN.

79. Culmen celstitudinis, occasio est peccandi. Lib. 4, Epist. 20, ad *Cataloum Rust.*

PHILIP JUD.

80. Quanto sublimis telsum extuleris, tanto citius graviorque casus ad terram proprium tibi locum relaberis. Lib. 2, de eo quod deterius potiori,

PRUDENT. POETA.

81. Disce supercilium depone, disce evare. Ante pedes foveam, quisquis sublimus minaris. In *Psychomach.* De *superb.* et *humili.* pugna.

THOMAS A KEMPIS.

82. Nemo dignus est a Deo sublimari, nisi qui scit pro Deo vituperia pati. In *Valle littor.*, cap. 17, sect. 2.

SENTENTIA PAGANORUM.

83. Vide in quod fastigio collocaris. Lib. 4, epist. 47, ad *Ochivum Rust.*

PLINIUS II.

84. Non altior te rei imponas, in qua tibi stant tremendum, ascendiendum cadendum sit. De *quaer. Virt.*, sent. 11.

SENECA.

SUBSTANTIA.

Definitio. Substantia est entis essentia, qua substa- collector. tat.

SENTENTIA PATRUM.

1. Quae est substantia Dei ? ipsum quod Deus est, simplex, singulare, purum nulla concretione permixtum, lymphidum, bonum, perfectum, beatum, integrum, sanctum, totum. Lib. de *Fide* contr. *Arianos*, cap. 4.

S. AMBROS.

2. Nullus motus sine substantia. De *Immort.*, s. *AUGUST.*

3. Omnis substantia aut vivit, aut non vivit. *Ibid.*

4. Absit ut quod potest in corpore qualitas

creati corporis, non possit in seipsa substantia Creatoris. Epist. 57.

5. Cum sint omnes substantiae naturaliter bona, ordo in eis laudatus honoratur, perversitas culpata damnatur. Epist. 20, cap. 2.

6. Quidquid in Deo intelligi potest, substantia est. *De fide et Symbolo*, cap. 9.

7. Nulla omnino est creatura, quae non a Deo initium perfectionemque habeat substantiam suam. *De Genes. imperf.*, cap. 4.

8. Sicut substantiam que moveatur per tempus ita ipsam praecedit et locum praecedit substantia que tantum per tempus quo nec per locum, nec per tempus. Lib. 8, *de Genes ad lit.*, cap. 20.

9. Præstantior est imago corporis in spiritu, quam ipsum corpus in substantia sua. *Ibid.*, lib. 12, cap. 16.

10. Omnis substantia aut Deus, aut ex Deo. Lib. 3, *de Lib. Arb.*, cap. 43.

11. Substantia intelligibilis sensibilibus substantiis incorrupta veritatis lege præponuntur. *De dub. animalib.*, cap. 6.

12. Substantia non per seipsas, sed per suas qualitates, sicut aqua et ignis dicuntur sibi esse contraria. *De Natura et gratia*.

13. Corporis substantia in viris fidelibus, sive conjugatis, sive continentibus, templum Dei est. Lib. 1, *ad Nupt.*

14. Plus concupiscentia mundi, quam substantia nocet. *In Declamat.*

15. Limosa et glutinosa nimis, non modo exterior, verum etiam interior substantia nostra videatur, et facile cor humanum omnibus que frequentat, adhaeret. *Ibid.*

16. Temporalis substantia nullis est nociva, et damnationis externe occasio. Lib. 2, *de Profectu relig.*, cap. 44.

17. Solet inter fratres major substantia discordia fieri gravioris causa. Lib. 1 *Moral.*, cap. 4.

18. Terrenum fundamentum est substantia carnis. *Ibid.*, lib. 5, cap. 29, super illud *Job* IV : *Quanto magis hi, qui habent, etc.*

19. Qui indigenat proximo exteriori substantiam præbat, sed vitam suam a nequit non custodit, rem suam Dei tribuit, et se peccato : hoc quod minus est obtulit auctori, et hoc quod magis est servavit iniquiti. *Ibid.*, lib. 19, cap. 14.

20. Terrena substantia supernas felicitati comparata, pondus est, non subdium. Homil. 37 super *Evang.*

21. Si habes substantiam, vende, et da pauperibus : si non habes, grandi onere liberatus es : nudum Christum nudus sequere, durum, grande, difficile, sed magna sunt præmia. Epist. 4, *ad Rustic.*

22. Sicut in Christo sunt tres substantiae in una persona, sic in Deo tres sunt personae in una substantia. *Prose.*

23. In tribus substantiis est aliud, sed non aliud : in tribus autem personis est aliud, sed non aliud. Serm. 2, *de Omnib. SS.*

24. Illuc substantiam tuam colloca, ubi patriam habes; qui peregrinus es in hoc mundo. Homil. 45, *Chrysost.* super *Math. Oper. imperf.*

25. Quæ est stultitia illuc relinquare res suas unde exiturus es : et illuc non premittere, quo iterum es? *Ibid.*

26. Humana substantia semper pauper est : et quantumvis homo habuerit, nihil se putat habere. *Ibid.*, homil. 33.

27. Illa substantia sola vera est, quæ omne desiderium satiat, et adhuc superabundat. *Ibid.*

28. Negotiatorum substantia non stabilit est : aut enim ipsis viventibus peritura est: aut a malis herodibus dissipantur, est, aut ad extraneos et inimicos ventura est. *Ibid.*, homil. 33.

29. Substantia hominis non est corpus, sed anima. *Ibid.*, homil. 25.

30. Substantia substantiam superiorum nunquam perfecte intelligere potest, etiam si parum interest. *Lib. 5 de Incomprehens. Dei natura*.

31. Ipsa Dei substantia ignoratur; non an sit, sed quid sit. *Ibid.*

32. Quia substantia constet Deus, nescimus. *Ibid.*, homil. 2.

33. Augst inopinata multiplicata rerum temporali substantia. Epist. 17, *ad Quendam cleric.*

PETR. ELM
SENTENTIA PAGANORUM.

34. Nulla substantiarum intellectivarum et naturalium existit, quin operetur, præter substantiam infinitam et debilissimam, cuius actionem aliquam appareat est impossibile. Lib. 7, *Theolog.*, cap. 3.

Vide etiam tit. *Eleemosyn.*, sent. 224; *Negotiatio*, sent. 16, 47; *Pastor*, sent. 82.

SUFFICIENTIA.

CLEMENS ALEX.
Definition. Sufficiencia est habitus quidam, qui ad sumum finem pervenit ita ut neque quid desit, neque redundet; ejus mater est justitia, nutritio autem virtus. Lib. 2 *Pedagogi*, cap. 42.

Sufficiencia est temperanía circa appetitum habendi, qua quis non plus appetit, quam sufficiat. Part. h, in *Descript. terminor.*, cap. *Temperantia*.

SENTENTIA PATRUM.

5. AMBROZIUS
1. Satis mihi est quod habeo (alienum non require) sive parvum, sive multum habeam, mihi plurimum est. *Prose.*

2. Sufficit mihi in quo sum, nec deest, nec su-

perficit. Non deest, quia nihil querere amplius; non superfluit quia non soli mihi habeo, sed pluribus. Lib. 2 *Offic.*, cap. 17.

S. ANTONIN. 3. Perfectum est cui nihil dest: nullus autem est in vita presenti, cui non desit aliquid, et cui sufficiat quod habet. Part. 2, tit. 12, *de Infidelitate*, cap. 9, § 1.

4. Ad victimam necessarium pauca sufficiunt, et paucis pauperes voluntarii sunt contenti. Part. h, tit. 12, cap. 3, § 4.

S. AUGUST. 5. Quod saluti sat est, delectationi perum est. Lib. 10 *Conf.*, cap. 31.

6. Sufficieniam appeti non decet propter seipsum, sed propter salutem corporis. Epist. 121, *ad Proban.* cap. 6.

7. Sufficieniam rerum necessariorum non properter seipsum queri solet, cum decenter queritur, sed propter necessitatem. *Ibid.*

8. Sufficieniam non indecenter vult, quisquis vult, nec amplius vult: aliquo non ipsam vult, et ido nec decenter vult. *Ibid.*

9. Plus velut quam sat est, avorum est: tamen autem sat est, quantum sibi exigit natura in suo genere conservandæ modus. Lib., *de Lib. Arbit.*, cap. 17.

10. Sufficieniam vel propria, vel amicorum, quādum temporalis est, pro alterna vita ad operatione abicienda est. Epist. 121, cap. 7.

11. Quid ei sufficit, cui virtus felicitasque non sufficit? Lib. 4, *de Civit. Dei*, cap. 21.

12. Plus homo appetendo minus est, qui dum sibi sufficiere delectat, ab illo qui ei vere sufficit, defect. *Ibid.*, lib. 14, cap. 13.

13. Paupertas cum sufficientia, omni fruitione ac voluptati a modestia prefatur. Homil. 7, *in Hexam.*

S. BASILIIUS MAGNUS. 14. Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet. In suis *Prov.*, verbo *Quod*.

15. Si quod naturæ sat est, replere indigentiam velis, nihil est quod fortuna affluatam petas: paucis enim minimisque natura contenta est. Lib. 2, *de Consolat. Philos.*, prosa 5.

16. Nature minimum, avaritiae nihil sat est. *Ibid.*, lib. 3, pros. 3.

17. Quid in collati. *de Contemptu seculi*.

18. Duplex est sufficientia: indigentia et concupiscentia. Sufficiencia indigentia sufficit sustentare naturam, ut possit ad seruendum Deo perdurare: et hanc sufficientiam natura docet. Sufficiencia concupiscentia excedit measuram, limites non habet, nisi impossibilitas, hoc solum relinquit quod non sperat ad ipsi. Lib. 2, *de Profectu reliq.*, cap. 45.

19. Qui supra quod est satis habent, non modo in ipsa sufficientia, sed et in necessariis quibusdam impediuntur. Homil. 7, *de Panis*.

20. Presentibus pro sufficientia utamur, coeli erimus cives, et magna futili fidentia. *Ibid.*

21. Paucis contentus esto, et simplicibus delectare. Lib. 1, *Enchir. parvorum*, document. 42.

22. Incrementum non exigit quod satis est: opem extrinsecam sufficientia non mendicat, et

19. Ille ditissimus est, cui sua sufficient. *De s. Bruno. Novit. in Eccles.*, cap. 7.

20. Bona nutrix est charitas, quæ copiosum habet viaticum, nempe sufficientiam. *Lib. 2 Pedag.*, cap. 1.

21. Victor qui inundat et obruit sufficientiam, homini multum officit, animam segnem et inertem reddit, corpus vero valetudinarium, et quod in morbos facile prolaborit, efficiens. *Ibid.*

22. Necesse sufficientia rerum temporalium externam commoditatam, qui non aliquando passus est carum magnam indigentiam. In *Annot.*, super *Psalm. LX.*

23. Numquid satis est? fortassis satis, sed labranti, non satis amanti. Serm. 2, *super Cant.* GILLEBERT. ANGLES. GLOSS. ORD.

24. Qui abundant in bonis spiritualibus, temporalia quantumcumque modica eis sufficiunt, immo pro diutius complantur. Super *Psalm. XXXI.*

25. Suffici tibi quod habes, ne superflue quas quod adipisci non vales. Super *Eccles.*, cap. 29.

26. Mira securitas est cordis, aliena non querere, sed uniuersusque diei sufficientia contentum manere. Lib. 15 *Moral.*, cap. 13.

27. Grandis exultatio animæ est, cum parvo contentus fueris. Lib. 2, *advers. Jovian.*

28. Victor et vestitus, divitiae Christianorum est. Epist. 1, *ad Paulin.*

29. Accepi quod in ventrem mittas, non quod in sacculum: accepi tunicam, quæ corpus tegat, non que arcu impletat. Super *Psalm. CXIV.*, vers. 5: *Dat escam euiriensibus.*

30. Detur delicto quod sufficiat, ne deficiat, non quo superbiet. Lib. 2, *de Clastro anim.*, cap. 18.

31. Nolimus superflua desiderare, sed sufficientiam, et sic semper ditabimur. Homil. 16, super I Cor.

32. Quæ superflua sunt, imminuenda, et sufficientia sola est amanda. Homil. 19, super II Cor.

33. Sufficientia divitiarum usum petat, sim quibus non licet vivere. *Ibid.*

34. Qui nihil ultra necessarium sufficientiam requirunt, in gratiarum actione virunt, et in omni alacritate sunt et splendore. Homil. 1, super Epist. ad Coloss.

35. Qui supra quod est satis habent, non modo in ipsa sufficientia, sed et in necessariis quibusdam impediuntur. Homil. 7, *de Panis*.

36. Presentibus pro sufficientia utamur, coeli erimus cives, et magna futili fidentia. *Ibid.*

37. Paucis contentus esto, et simplicibus delectare. Lib. 1, *Enchir. parvorum*, document. 42.

38. Incrementum non exigit quod satis est: opem extrinsecam sufficientia non mendicat, et

adiectione non indiget plenitudo. Epist. 86, ad *Alexandr. Carthus.*

39. Sufficiens est, quae non iniat querendis, non incubat queritis, nec cruciat amissis. *Ibid.*, sent. 31, de *S. August.*

40. Cui Christus sufficit, nihil deficit. *Ibid.*, tract. de *Hierosol. Peregrinat.*

41. Summa quies, nil velle super quam postulet usus Debitus, ut simplex almonia, vestis et una, infirmos legal, ac recrere medioriter artus. In *Psychon. de avoril. et targit. Pugna.*

42. Sive sexus, sive aves, sive infirmitas, sufficiuntur debet esse contenta; ut quidquid temporarium excedit usum, religiosus absumat officium. Lib. 2, ad *Eccles. Cathol.*

SENTENTIA PAGANORUM.

43. Sufficiens acquisitionis ad viam honorum, non infinita est. Lib. 1 *Polit.*, quest. 5.

44. Commoda natura milio tibi tempore deerunt, Si contentus ex furiis, quod postulat usus. Lib. 4 *Distichor.*, metr. 7.

45. Qui contenti sunt rebus suis, satis esse putant, quod est nihil, appetunt, nulla re egerit, nihil sibi deesse sentiunt, nihil reverentur. *De Paradox.*, cap. 6.

46. Aperla res est, et quotidie nos ipsa natura admonet, quam panes, quam parvis rebus egeat, quamvis vilibus. Lib. 5 *Tuec. Quæst.*

47. Cupiditati nihil sati est, naturæ sati est, etiam parum. *De Consolat. ad Helviam*, cap. 11.

48. Necessarii rebus exilia sufficient, supervenient nec regna. *Ibid.*

49. Se contentus est sepiens ad beatæ vivendum, non ad vivendum. Epist. 9.

50. Sufficit ad necessitatem id quod natura possit. Epist. 90.

51. Nunquam parum est, quod sati est; numquam multum est, quod sati non est: quod naturæ sati est, homini non est. Epist. 419.

52. Quid haec impudentius, quid stultius? Nihil sati est mortuorum, immo morientium. Epist. 120.

53. Stude tua sorte contentus esse. *Sent.* 324. Vide etiam tit. *Ingenium*, sent. 45; *Luxuria*, sent. 97; *Mediocritas*, sent. 26; *Nutritum*, sent. 64; *Quorrum Deum*, sent. 164; *Religio* seu *Congregatio*, sent. 72; *Voluptas*, sent. 6.

SUFFRAGIA DEFUNCTORUM.

SENTENTIA PATRUM.

1. Ad proximos, qui sunt in purgatorio, vera habenda est compassio, ut eos a tanta acerbitate penerum, quas sustinet, dignator Deus eripere. In *Paradiso anime*, part. 1, de *Virtut.*, cap. 42.

2. Suffragia membrorum Ecclesie possunt prodesse membris indigentibus: quia vero post mortem non desunt esse membra corporis, suffragia vivorum possunt prodere. Part. 1, tit. 10, cap. 2, § 3.

3. Suffragium Ecclesie militantis est quasi baculum, quo sustentantur animæ, et consolantur in purgatorio, ut in eo auxilio perveniant ad triumphantem. Part. 3, tit. 32, cap. 2.

4. Gratior est Deo pro fratre deprecatio, ubi sacrificium charitatis offertur. Epist. 126, ad *Anton.*

5. Non negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium mediatoris offetur, vel elemosyna in Ecclesiis fluit. In *Enchirid.*, cap. 110.

6. Cum sacrificia sive allaris, sive quarumque elemosynarum pro baptizatis defunctis offerantur; pro valde bonis gratiarum actions sunt: pro non valde malis, propitiations sunt. *Ibid.*

7. Nemo se speret, quod hic neglexerit (cum obiret) apud Deum promereri. *Ibid.*

8. Suffragia quibus prouant, aut ad hoc prouant, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabili fiat ipsa damnatio. *Ibid.*

9. Ante mortem fieri debet, quod possit prouesse post mortem, non tune quando recipiendum est, quod quicunque gesserit ante mortem. *De Cura pro mortuis*, cap. 4.

10. Genera vita quod gessit quisque per corporis effectu ut prospicit, vel non prospicit, quemque pro illo pie fuit, cum reliquerit corpus. *Prose.*

11. Nam meritum, per quod ista prospicit, si nullum comparatum est in hac vita, frustra queritur post hanc vitam. *Ibid.*

12. Elsi nusquam in Scripturis veteribus omnino legeretur pro mortuis sacrificium: non parva hac consuetudine claret auctoritas, ubi in precibus sacerdotis, que Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum sum habet etiam commendatio mortuorum. *Ibid.*

13. Cum recolit animæ, ubi sepultum sit charissimi corpus; et occurrit locus nomini alienigenæ martyris, eidem martyri animam dilectam commendans recordantis et procant affectus. *Prose.*

14. Qui cum defunctis a fidilibus charissimis exhibetur, cum prodesse non dubium est his, qui cum in corpore vivent, talia sibi post hanc vitam prodesse meruerint. *Ibid.*, cap. 4.

15. Si aliqua necessitas vel humani corpora, vel in locis sanctis humani nulla data facultate permittat, non sunt pratermittenda supplicationes pro spiritibus mortuorum. *Ibid.*

16. Supplications facientes pro omnibus in

S. ANTONIN.

SUFFRAGIA DEFUNCTORUM. — 231 — SUFFRAGIA DEFUNCTORUM.

Christianæ societate defunctorum, etiam tacitus nominibus quorumcumque sub generali commemoratione suscepit Ecclesia: ut quibus ad ista desunt parentes, aut filii, aut quemque cognati vel amici, ab una eis exhibeat pia matre communis. *Ibid.*

17. Ubicunque jaceat vel non jaceat defuncti coro, spiritu requies precibus est acquirenda, *Ibid.*, cap. 5.

18. O quam grandis crudelitas! o vero magna inhumanitas! ecce infirmus jacet et clamat, et a medicis consolatur: clamat porcus, et omnes cum eo clamare non cessant: eccliam usum, et omnes cum sublevare festinant; sed clamant in tormentis filieli et non est qui respondeat. *Serm.* 44, ad *Fratr.*, in *cremo*.

19. Ora pro defunctis, ut cum fuerint in eterna vita, pro ore non negligant. *Ibid.*

20. Clamat quotidie qui jacent in tormentis: clamant, et pauci sunt qui respondeant: ululant, et non est qui consoletur eos. *Ibid.*

21. Pro defunctis semper orandum est, etsi non proficiet eis, quia beatū voli damnum sunt, oratio in sinistro convertere. *Ibid.*

22. Orationibus sancta Ecclesia, et sacrificio salutari, et elemosynis, que pro eorum spiritibus ergostrud, non est dubitandum mortuorum adjuvari: ut cum eis misericordia agatur a Domino, quam eorum peccata meruerint. *Prose.*

23. Nec enim a Patribus traditum, universa observat Ecclesia, ut pro eis qui in corporis et sanguinis Christi communione defuncti sunt, cum ad ipsorum sacrificium locum sua commemoratione oretur, ac pro illis quoque id offerant commemoretur.

24. Cum vero eorum commandandorum causa opera misericordiae celebrantur, quis eis dubitet suffragari, pro quibus orationes Deo non inaniter allegantur?

25. Non omnino ambigendum est, ista prodesse defunctorum, sed talibus qui ita vixerint ante mortem, ut possint eis haec utilia esse post mortem. *Serm.* 32, de *Verbis Apostoli*.

26. Ubi religious amicus elegit humare quem diligit, nullo modo debet a supplicationibus necessariis in eis commendatione cessare. *De Cura pro mortuis*, cap. 5.

27. Oblationes pro spiritibus dormientium, ver aliquid adjuvare credendum est. *Epist.* 64.

28. Prestare digneris defunctis fidelibus absolutionem, et requiem sempiternam. *Lib. Medit.*, cap. 40.

29. Compassionem mortuorum dabemus et orationem, qui in locis purgatoriorum patiuntur. *Serm.* de *triplici genere bonorum*.

30. Pro illis vigilandum est in orationibus, et

S. DONAV.

subveniendum sacrificio singulari, qui in locis purgatoriorum emundantur. *Serm.* de *S. Nicolo*.

31. Animabus purgandorum defunctorum maxima prouant suffragia. *Serm.* de *Animabus*.

32. O qualis et quanta mendicitas fidelium in purgatorio! mendici sunt, et tamen mendicare non licet, nisi quod pro eis mendicat Ecclesia. *Prose.*

33. Quanto mendicitas major est, tanto in subveniendo pietas virtuosior esse debet. *Ibid.*

34. Suffragia prouant mortuorum, non quibuscumque, sed medioriter bonis, ut pote, illi qui sunt in purgatorio: non valde mali, scilicet illi qui sunt in inferno: nec valde bonis, scilicet his qui sunt in celo. In *Breviolog.*, part. 7, cap. 3.

35. Cum ratione severitatis justitia, justi in quibus est reatus culpe debent post hanc vitam in purgatorio tormentari, debent etiam ratione suavitatis misericordie relevari, et auxilium per suffragia accipere. *Ibid.*

36. Suffragia, que communiter fiunt pro defunctis, licet omnibus bonis valent pro modo uno, his tamen amplius valent, qui magis meruerint, ut sibi valerent et proderent, dum erant in statu vita. *Ibid.*

37. Suffragia que specialiter fiunt pro aliquibus, quia intentio facientes est recta, et secundum Deum procedit: ideo plus valent illi pro quibus determinante fiunt, licet etiam alii aliquo modo communicentur. *Ibid.*

38. Suffragia, que communiter fiunt pro defunctis, quoniam pro modulo suo omnibus prospicit, illi tamen amplius, qui dum essent in vita, magis meruerint ut sibi proderent. *Lib.* 7, *Compend. theolig. verti.*, cap. 5.

39. Defunctis fratribus, andito eorum transiit, quoniam citius possunt quique subveniant, et debilitate sequentia solvere, nulla occasione postponant: talis enim suffragia, non absque pertinenciam offensa periculo negliguntur. In *Speculo discipl.*, part. 2, cap. 3.

40. Prospicunt et preces pro his, qui decesserunt. *S. EPIPHAN.*

41. Illa que adjurant spiritus defunctorum, scilicet oblationes, ergostrages, multo pro eis obseruantur abundantius homines impendant. Super I ad *Thessal.*, cap. 4.

42. Illis sacre victimæ mortuis prouant, qui hic vivendo obtinuerunt: ut eos etiam post mortem bona adjungent, quae hic pro ipsis ab aliis fiunt. *Lib.* 4 *Dialogi*, cap. 57.

43. Inter hec autem pensandum est quod futur sit via ut bonum quod quisque post mortem suum sperat agi per alios, agat ipse dum vivit

S. GREGOR. MAGNUS.